

مشکلی به نام تیزهوشی

دانش آموز تیزهوش دانش آموزی است که در انجام کارها، هوش و استعداد بیشتری از خود نشان می‌دهد. این دانش آموزان در انجام دادن فعالیت‌های هوشی، خلاقانه و هنری توانایی بالایی دارند، از قدرت رهبری زیادی برخوردارند و در حوزه‌های تحصیلی و علمی مختلف درخشش عالی از خود نشان می‌دهند.

دانش آموز تیزهوش دانش آموزی است که در انجام کارها، هوش و استعداد بیشتری از خود نشان می‌دهد. این دانش آموزان در انجام دادن فعالیت‌های هوشی، خلاقانه و هنری توانایی بالایی دارند، از قدرت رهبری زیادی برخوردارند و در حوزه‌های تحصیلی و علمی مختلف درخشش عالی از خود نشان می‌دهند.

با وجود این توانایی ها، کودکان تیزهوش مشکلاتی هم دارند که اغلب هم از طرف خانواده و هم از سوی معلمان و همکلاسی ها بر دانش آموز تیزهوش اعمال می شود؛ برای مثال در برخی مواقع معلمان این دانش آموزان به دلیل آگاهی از هوش بالای آنان ممکن است سختگیری بیشتری نشان دهند و تکالیف سخت تری را برای این تیزهوشان در نظر بگیرند که این خود باعث می شود انرژی زیادی از آنان گرفته شود.

دکتر فهیمه رضایی، روان شناس و عضو هیات علمی دانشگاه فرهنگیان در این باره می گوید: دانش آموز تیزهوش از همان کودکی استعدادهای بالای خود را بروز می دهد؛ مثلا در حرف زدن از جملات کامل استفاده می کند، برخی محاسبات ریاضی را به راحتی انجام می دهد و دارای توانایی های بالقوه ای در مواردی چون هنرهای تجسمی و نمایش، تفکر خلاق، توانایی رهبری یا توانایی های ذهنی عمومی است.

به گفته او یکی از مشکلات برخی از این دانش آموزان این است که ممکن است با وجود تیزهوشی شان ناتوانی های یادگیری داشته باشند برای مثال در خواندن و هجی کردن کلمات مشکلاتی داشته باشند که اگر این مشکلات در زمان خود برطرف نشود، ناتوانی ها همچنان با دانش آموز باقی می ماند. از طرفی اغلب دانش آموزان تیزهوش به دلیل برتری شان قادر نیستند دوستیابی مناسبی داشته باشند و مورد پذیرش همسالانشان قرار نمی گیرند و همین مساله باعث انزوا و به دنبال آن افسردگی دانش آموزان تیزهوش خواهد شد.

با توجه به مواردی که ذکر شد، بهتر است این دانش آموزان را بیشتر درک کرده و آنان را به دلیل داشتن توانایی ها و استعدادهای بالا و این تفسیر که توانایی لازم را در انجام کارها دارند، رها نکنیم و همواره حامی آنان باشیم تا در آینده بتوانیم از این استعدادهای بهره مند شویم.

دسته بندی تیزهوشان

دانش آموزان تیزهوش شامل یک گروه با رفتارها، احساسات و نیازهای یکسان نیستند بلکه دسته بندی های متفاوتی دارند که رابرت جی. استرنبرگ و سالی ریس در کتابشان به نام «تیزهوشی، تعاریف و مفاهیم» به آن پرداخته اند.

تیزهوشان موفق: حدود 90 درصد از دانش آموزانی که در مدرسه به عنوان تیزهوش شناخته شده اند از نوع تیزهوشان موفق هستند. این گروه در خانه و مدرسه رفتارهای مناسبی از خود نشان می دهد، مطالب را به خوبی فرا گرفته و در آزمون های هوش و پیشرفت تحصیلی نمرات بالایی کسب می کنند. بسیاری عقیده دارند این دانش آموزان در آینده افرادی موفق خواهند شد اگر چه ممکن است از مدرسه هم خسته شوند و در برخی موارد نیز سعی می کنند با کمترین تلاش درس ها را پشت سر بگذارند.

رضایی :

دانش آموز تیزهوش از همان کودکی استعدادهای بالای خود را بروز می دهد، مثلا در حرف زدن از جملات کامل استفاده می کند و برخی محاسبات ریاضی را به راحتی انجام می دهد

تیزهوشان خلاق: این تیزهوشان خلاقیت بالایی دارند و اغلب هم در مدارس شناسایی نمی شوند. آنان ممکن است لجباز، بی ملاحظه یا طعنه زن هم باشند و در کلاس درس معلم را زیر سوال ببرند. در مواردی هم خودانگیختگی آنان در کلاس درس اختلال ایجاد می کند. در اغلب موارد این دانش آموزان احساس ناکامی می کنند زیرا مدرسه به توانایی های آنها توجه نمی کند.

تیزهوشان پنهان: تیزهوشان پنهان که بیشتر هم دختران هستند، تمایل دارند تیزهوشی خود را پنهان کنند. آنها استعدادشان را انکار کرده تا از طرف هم کلاسی های خود بیشتر مورد پذیرش قرار گیرند. این گروه به طور مکرر نیز احساس اضطراب و ناامنی می کنند. ممکن است آنان به طور نامنظم به مدرسه بروند، تکالیفشان را انجام ندهند و به دنبال فعالیت های ثانوی و غیردرسی باشند.

تیزهوشان ترک تحصیل کننده: این دسته از تیزهوشان ممکن است به لحاظ عاطفی و روانی، نه به صورت واقعی «ترک تحصیل» کرده باشند. آنان معمولا علایقی دارند که غیر از درس و مدرسه است و نیازشان در مدرسه برآورده نمی شود، به همین دلیل هم نسبت به مدرسه خصومت دارند. معمولا این گروه از تیزهوشان افرادی عبوس و کینه جو هستند زیرا احساس طرد شدگی می کنند و دارای عزت نفس پایینی هستند و حتما نیاز به مشاوره دارند.

تیزهوشان معلول: این تیزهوشان به لحاظ جسمی یا هیجانی معلول اند یا ناتوانی یادگیری دارند. آنان ممکن است بدخط باشند یا رفتارهای مخربی از خود نشان دهند و اغلب به دلیل ناتوانی شان در انجام تکالیف مدرسه گیج و آشفته به نظر می رسند. این گروه به عنوان دانش آموزانی در نظر گرفته می شوند که دارای توانایی متوسط یا پایینی تر هستند. مدارس فقط به ضعف های این تیزهوشان توجه می کنند و نمی توانند توانایی ها یا استعدادهایشان را پرورش دهند.

یادگیرندگان مختار: این گروه در مدرسه دارای عملکرد بسیار موثری هستند و مدرسه را وادار می کنند تا برای آنها کار کنند. دانش آموزانی مستقل و خود رهبر که مورد احترام بزرگسالان و همسالان بوده و معمولا هم رهبری گروه ها را بر عهده می گیرند. جنبه مهم این نوع از تیزهوشی آن است که این افراد دارای یک «نیروی شخصی» قوی هستند. آنها به این درک رسیده اند که می توانند زندگی خود را تغییر دهند و در انتظار دیگران نیستند تا در این تغییر به آنها کمک کنند و به صورتی آزادانه و مناسب هم می توانند احساس ها، اهداف و نیازهایشان را بیان کنند.

معصومه اسدی

جام جم